

**Решение № 136 от 9.06.2014 г. на ВКС по гр. д. № 7112/2013 г., Ш г. о., ГК,
докладчик съдията Светла Димитрова**

чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК

чл. 290 ГПК

чл. 143 КТ

чл. 144 КТ

чл. 150 КТ

чл. 262 КТ

Предпоставките за полагане на извънреден труд са посочени в разпоредбите на чл. 143 и чл. 144 КТ, като полагането на извънреден труд поначало е забранено /чл. 143, ал. 2 КТ/ и е допустимо само в случаите, императивно изброени в чл. 144 КТ и той се полага по разпореждане на работодателя или със знанието и без противопоставянето му, както и извън установеното работно време на работника или служителя. Доказването на извънредния труд в рамките на съдебното производство се извършва с всички доказателствени средства - писмени, гласни, заключения на специализирани експертизи и др.

Производството е по реда на чл. 290 и сл. ГПК.

Образувано е по касационна жалба на С. С. К. от [населено място], чрез пълномощника си адв. Д. С. от АК - П., против въззивно решение № 358 от 24.07.2013 г., постановено по в. гр. д. № 560 по описа за 2013 г. на Пазарджишкия окръжен съд, с което е отменено решение № 379 от 09.05.2013 г. по гр. д. № 4749/2012 г. на Пазарджишкия районен съд, в частта, с която е уважен искът с правно основание чл. 150 КТ за сумата от 820,25 лв. и този иск, предявен от С. С. К. от [населено място] против [фирма], [населено място], област П., за заплащане на сумата от 820,25 лв., представляваща положен извънреден труд за времето от м. октомври 2011 г. до м. март 2012 г., е отхвърлен като неоснователен. Излагат се оплаквания за неправилност на решението, поради нарушение на материалния закон - чл. 144 КТ, поради което се иска отмяна на решението и уважаване на иска за заплащане на възнаграждение за положен извънреден труд.

Ответникът по касационната жалба [фирма], [населено място], област П., чрез пълномощника си адв. М. М. от АК - П., оспорва същата като неоснователна. Подробни съображения са изложени в писмена защита.

Върховният касационен съд, състав на Трето гражданско отделение, след преценка на изложените с касационната жалба основания за отмяна и в правомощията си по чл. 291 ГПК и чл. 293 ГПК намира следното:

С определение № 299 от 25.02.2014 г. по настоящото дело е допуснато касационно обжалване на въззивното решение на основание чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК по материалноправния въпрос относно приложението на чл. 150, вр. с чл. 143 и чл. 144 и чл. 262 КТ, който е от значение за изхода на спора и е решаван противоречиво от съдилищата, тъй като приетото от въззивния съд по този въпрос е в противоречие с приетото във влязло в сила въззивно решение № 321 от 09.07.2013 г., постановено по в. гр. д. № 314/2013 г. на Пазарджишкия окръжен съд, постановено по идентичен случай.

За да отхвърли предявения иск за заплащане на възнаграждение за извънреден труд на ищцата за процесния период, въззивният съд е приел, че в случая за претендиращия период от м. октомври 2011 г. до м. март 2012 г., ищцата не е полагала извънреден труд, тъй като трудът полаган от нея не попада в нито едно от изключенията, посочени в разпоредбата на чл. 144 КТ, вкл. и това по т. 5, защото нито работодателят, нито ищцата са имали субективното знание, че тя полага "извънреден труд" и както ищцата, така и работодателят ѝ са имали субективното знание, че се полага редовен труд при осемчасов работен ден по редовно трудово правоотношение, като за този труд ищцата е получила дължимото трудово възнаграждение като за редовен осем часов работен ден, а не за такъв при четиричасов работен ден и не като извънреден труд. Съдът е приел, че независимо, че ищцата не е подписала допълнителното споразумение към трудовия договор от 03.10.2011 г., от данните по делото е установено, че тя е била уведомена от работодателя /показанията на св. Г./ за преминаването на осемчасов работен ден, като за периода от м. октомври 2011 г. до м. март 2012 г. в предприятието не се е полагал извънреден труд, нито през работните дни на седмицата, нито през почивните дни, освен, когато са отработвани празници, а от заключението на изслушаната икономическа експертиза е установено, че за претендиращия период от м. октомври 2011 г. до прекратяване на трудовото правоотношение с ищцата през м. април 2012 г., тя е получавала основно трудово възнаграждение за пълен работен ден, в размера, посочен в неподписаното допълнително споразумение, а не за непълно работно време.

Във влязлото в сила въззивно решение № 321 от 09.07.2013 г., постановено по в. гр. д. № 314/2013 г. на Пазарджишкия окръжен съд, постановено по идентичен казус, е прието, че за процесния период от м. октомври 2011 г. до м. март 2012 г. ищецът е полагал извънреден труд, тъй като допълнителните споразумения към трудовия договор от 03.10.2011 г. и от 01.01.2012 г., с които е определено продължителността на работното време, не са подписани от работника и не го обвързват, поради което остава валидно допълнителното споразумение от 01.09.2011 г., уреждащо като елемент от съдържанието на трудовото правоотношение продължителността на работното време, които страните са уговорили и то е 4-часов работен ден. И тъй като няма спор, че ищецът за претендиращия период е полагал труд на 8-часов работен ден, то на него му се дължи възнаграждение за положен извънреден труд.

Върховният касационен съд, състав на Трето гражданско отделение, намира по поставения материалноправен въпрос, обусловил изхода на делото, за правилно становището формирано в обжалваното въззивно решение № 358 от 24.07.2013 г., постановено по в. гр. д. № 560 по описа за 2013 г. на Пазарджишкия окръжен съд.

В отговор на поставения материалноправен въпрос следва да се отбележи, че предпоставките за полагане на извънреден труд са посочени в разпоредбите на чл. 143 и чл. 144 КТ, като полагането на извънреден труд поначало е забранено /чл. 143, ал. 2 КТ/ и е допустимо само в случаите, императивно изброени в чл. 144 КТ и той се полага по разпореждане на работодателя или със знанието и без противопоставянето му, както и извън установеното работно време на работника или служителя. Доказването на извънредния труд в рамките на съдебното производство се извършва с всички доказателствени средства - писмени, гласни, заключения на специализирани експертизи и др.

Предвид дадения отговор на правния въпрос, по който е допуснато касационно обжалване, следва да се приеме, че въззивното решение е правилно. Правните му изводи относно липсата на предпоставките за полагане на извънреден труд от ищцата по чл. 143 КТ и чл. 144 КТ в случая и оттам за неоснователност на исковата претенция са правилни. В съответствие с изискванията на закона съдът е приел, че в конкретния случай за претендиращия период от м. октомври 2011 г. до м. март 2012 г., ищцата не е полагала извънреден труд, тъй като трудът полаган от нея не попада в нито едно от изключенията, посочени в разпоредбата на чл. 144 КТ, вкл. и това по т. 5, защото нито работодателят, нито ищцата са имали субективното знание, че тя полага "извънреден труд" и както ищцата, така и работодателят ѝ са имали субективното знание, че се полага редовен труд при осемчасов работен ден по редовно трудово правоотношение, като за този труд ищцата е получила дължимото трудово възнаграждение като за редовен осем часов работен ден, а не за такъв при четиричасов работен ден и не като за извънреден труд. Фактът, че ищцата не е подписала допълнителното споразумение към трудовия договор от 03.10.2011 г., с което е променено работното време от 4 часа на 8 часа дневно и трудовото възнаграждение е определено за пълен работен ден, в конкретния случай е без значение, тъй като от данните по делото е установено, че тя е била уведомена от работодателя/показанията

на св. Г./ за преминаването на осемчасов работен ден, като за процесния период от м. октомври 2011 г. до м. март 2012 г. в предприятието не се е полагал извънреден труд, нито през работните дни на седмицата, нито през почивните дни, освен, когато са отработвани празници, а от заключението на изслушаната икономическа експертиза е установено, че за претендирания период от м. октомври 2011 г. до прекратяване на трудовото правоотношение с ищцата през м. април 2012 г., тя е получавала основно трудово възнаграждение за пълен работен ден, в размера, посочен в неподписаното допълнително споразумение, а не за непълно работно време. Следователно правилно въззивният съд е приел, че при уговорено между страните по трудовия договор непълно работно време, полаганият труд над определеното работно време, не се явява "извънреден труд" по смисъла на закона, тъй като трудът, полаган от ищцата не попада в нито едно от изключенията, посочени в чл. 144 КТ, включително и това по т. 5 - за довършване на започната работа, която не може да бъде извършена през редовното работно време. Освен това, нито работодателят, нито ищцата са имали субективното знание, че тя полага "извънреден труд" и както ищцата, така и работодателят ѝ са имали субективното знание, че се полага редовен труд при осемчасов работен ден по редовно трудово правоотношение, като за този труд ищцата е получила дължимото трудово възнаграждение като за редовен осем часов работен ден, а не за такъв при четиричасов работен ден и не като за извънреден труд.

Изложеното дава основание да се приеме, че при постановяване на решението си въззивният съд е приложил правилно материалния закон към установените по делото факти, които са обсъдени при спазване на съдопроизводствените правила. В. решение е законосъобразно и обосновано, поради което на основание чл. 293, ал. 1 ГПК следва да бъде оставено в сила.

При този изход на спора, на ответника по жалбата следва да се присъдят направените разноси за касационното производство в размер на 1 100 лв. адвокатско възнаграждение.

По изложените съображения и на основание чл. 293, ал. 1 ГПК, Върховният касационен съд, състав на Трето гражданско отделение,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 358 от 24.07.2013 г., постановено по в. гр. д. № 560 по описа за 2013 г. на Пазарджишкия окръжен съд.

ОСЪЖДА С. С. К. от [населено място] да заплати на [фирма], [населено място], област П. направените разноси по делото за касационното производство в размер на 1 100/хиляда и сто/ лв.

Решението е окончателно.